

Svar på spørgsmål fra en kommune om oplysningspligt efter KSL § 16 e og pligt til at modtage vederlag

1. Baggrund

En kommune har ved e-mail af 24. januar 2023 rettet henvendelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med nedenstående to spørgsmål:

"[...]

1. I de vederlæggelser, der skal offentliggøres iht. Lov om kommuners styrelse §16 e, skal der heri indgå diæter som udbetales for nogle af hvervene – eller er det kun "rene" vederlag? Vil I venligst dels oplyse mig svaret og endvidere hvor det fremgår?

2. Vi har et kommunalbestyrelsesmedlem, som kvag vedkommende er kommunalbestyrelsesmedlem, er udpeget til en bestyrelse, som vederlægges med et årligt beløb. Medlemmet har frasagt sig at modtage dette vederlag. Er vedkommende i sin fulde ret til det eller man forpligtet til at modtage vederlag der hører til hverv, man som kommunalbestyrelsesmedlem er udpeget til?

[...]".

1. Retsgrundlag

1.1. Spørgsmål 1

Følgende fremgår af § 16 e i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019):

"§ 16 e. Et medlem af kommunalbestyrelsen, som efter valg eller forslag af kommunen udfører andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller underudvalg, skal oplyse størrelsen af vederlag, der i sidste kalenderår var forbundet med varetagelsen af hvervet, til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen offentliggør inden udgangen af første kvartal, hvilke af dens medlemmer der modtager vederlag for udførelse af sådanne hverv, og størrelsen af vederlaget i sidste kalenderår for hvert enkelt hverv, medlemmet udfører.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tilsvarende vedrørende ansatte i den kommunale administration, som efter valg eller forslag af kommunen udfører de i stk. 1 nævnte hverv."

Af forarbejderne til bestemmelsen, jf. lovforslag nr. 168 af 28. februar 2007, fremgår følgende:

”Det er kun vederlag, som er omfattet af bestemmelsen. Andre udbetalinger til et kommunalbestyrelsesmedlem, som er knyttet til varetagelsen af de omhandlede hverv, er ikke omfattet. Således skal der eksempelvis ikke oplyses om udbetaling af mødediæter, godtgørelse af positive udgifter eller erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.”

Af vejledning nr. 9631 af 15. juni 2022 (vederlagsvejledningen) fremgår bl.a. følgende under pkt. 6.6.:

”[...]

Omfattet af oplysningspligten er alene vederlag, modsat andre udbetalinger, herunder mødediæter, udgiftsgodtgørelser eller erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. Der skal ikke oplyses om hverv, der ikke ydes vederlag for.

Medlemmet skal varetage det pågældende hverv efter valg eller forslag af kommunen, hvorved bl.a. forstås kommunalbestyrelsen, dennes udvalg og underudvalg samt den kommunale administration. Bestemmelsen finder tillige anvendelse ved valg eller forslag fra et kommunalt selskab eller KL, da de deltagende kommuner i forening i givet fald har valgt eller foreslået vedkommende. Det er ikke en betingelse, at kommunen har en egentlig udpegnings- eller indstillingsret, så længe vedkommende vælges efter forslag fra kommunen. Omfattet er eksempelvis et medlem af kommunalbestyrelsen, der af kommunens repræsentant på en generalforsamling bliver foreslået til at varetage hverv omfattet af bestemmelsen. Det er heller ikke afgørende, om kommunen lovmæssigt er forpligtet til at vælge eller bringe en person i forslag, eller selv beslutter at vælge eller bringe en person i forslag. Det er endvidere uden betydning, om der er tale om et kommunalt hverv, hvorfor det ikke har betydning, om kommunen er retligt bundet af en indstilling fra andre eller har reel valgmulighed.

Ministeriet har tilkendegivet, at der ikke er pligt efter § 16 e at oplyse om ydelser modtaget for varetagelse af hvervet som domsmand. Doms mænd vælges af landsretspræsidenterne på baggrund af grundlisterne, der udarbejdes af grundlisteudvalgene, jf. retsplejelovens §§ 72 og 74. Grundlisteudvalgene kan ikke henregnes til en del af kommunen, og hvervet som domsmand udføres følgelig ikke efter forslag fra kommunen. (Notat af 22. februar 2010, j.nr. 2010-1380, resumé-databasen 10.5.5).

Bestyrelseshverv, som medlemmet varetager som privatperson eller i egenskab af partimedlem, er ikke omfattet af oplysningspligten (Skr. af 29. juni 2012, j.nr. 1207420, resumé-databasen 12.5.4).

[...]”.

Af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 3. udgave, 2022, fremgår følgende på side 398:

”Det er kun vederlag og ikke andre udbetalinger, der er omfattet af oplysningspligten efter stk. 1, 1. pkt. Mødediæter udgør ikke vederlag som forstået i bestemmelsen og er sammen med f.eks. udgiftsgodtgørelser og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ikke omfattet.”

1.2. Spørgsmål 2

Følgende fremgår af § 16, stk. 9, i lov om kommunernes styrelse:

”Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.”

Følgende fremgår af vederlagsbekendtgørelsens § 36 (bekendtgørelse nr. 2001 af 21. oktober 2021):

”§ 36. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter §§ 2-17, 19 og 35.”

Henvisningen til vederlagsbekendtgørelsens §§ 2-17 omfatter følgende vederlagstyper: Det faste vederlag (§ 2), tillægsvederlag (§ 3), diæter (§ 4), erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste (§ 5), vederlag m.v. til stedfortrædere i kommunalbestyrelsen (§ 6), udvalgsvederlag til formænd, næstformænd og medlemmer af udvalg (§ 7), udvalgsvederlag til stedfortrædere i udvalg (§§ 8-9), vederlag til en konstitueret udvalgsformand (§ 10), eftervederlag til udvalgsformænd (§ 11), vederlag til kommunalbestyrelsens næstformænd (§§ 12-13), vederlag i kommuner med magistratstyre (§§ 14-15), vederlag i kommuner med udvalgsløst styre (§ 16) og vederlag i kommuner med delt administrativ ledelse (§ 17).

Henvisningen til § 19 omfatter borgmestervederlag.

Henvisningen til § 35 omfatter feriegodtgørelse.

Af vederlagsvejledningen fremgår følgende under pkt. 6.5.:

”[...]”

Efter § 16, stk. 9, i lov om kommunernes styrelse er enhver forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i § 16, stk. 1-8, i lov om kommunernes styrelse. Ydelserne tilkommer den enkelte, indtil ydelserne ophører efter reglerne for ophør af vederlag, se bilag 3.

Vederlagsbekendtgørelsens § 36 præciserer, at ikke alle vederlag er pligtmæssige. Ifølge bestemmelsen er enhver forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter §§ 2-19 og 35 i vederlagsbekendtgørelsen. Det betyder, at eftervederlag til borgmestre, egenpension, ægtefællepension, efterindtægt og børnepension ikke er pligtmæssige vederlag.

Godtgørelser efter § 8 a, 2. pkt., henholdsvis § 16, stk. 10 og 11, i lov om kommunernes styrelse er heller ikke ydelser, som medlemmet har pligt til at modtage (uanset at godtgørelse efter § 8 a, 2. pkt., og § 16, stk. 10, i lov om kommunernes styrelse er obligatoriske for kommunalbestyrelsen at yde).

Det faste vederlag, tillægsvederlaget, eventuel erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste (hvis man har valgt denne ordning), diæter for det konstituerende møde, udvalgsvederlag, stedfortrædervederlag, vederlag som konstitueret udvalgsformand, vederlag som næstformand samt borgmestervederlaget er derimod pligtmæssige vederlag. Det samme gælder feriegodtgørelsen, der udbetales efter § 35 i vederlagsbekendtgørelsen.

Hvis der træffes beslutning om at frasige sig et vederlag, som man er berettiget til i henhold til ovennævnte regler, men dog ikke er forpligtet til at modtage, kan dette have skattemæssige konsekvenser. Dette spørgsmål er reguleret i Skatteministeriets lovgivning.”

Af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 3. udgave, 2022, fremgår følgende på side 365:

”§ 16, stk. 9, hvorefter enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i § 16, stk. 1-8, indebærer implicit, at kommunalbestyrelsen er pligtig at udbetale medlemmet de pågældende ydelser. Se nærmere vederlagsbekendtgørelsens § 36.

Det er alene de ydelser, der tilkommer den pågældende efter stk. 1-8, som vedkommende er forpligtet til at modtage. De godtgørelser af udgifter, der tilkommer den pågældende efter stk. 10-12, er vedkommende ikke forpligtet til at modtage.”

2. Indenrigs- og Sundhedsministeriets svar

På baggrund af ovenstående kan Indenrigs- og Sundhedsministeriet besvare de af en kommune stillede spørgsmål således:

[Spørgsmål 1]

- Det er kun vederlag og ikke andre udbetalinger, der er omfattet af kommunalbestyrelsesmedlemmets oplysningspligt og kommunalbestyrelsens offentlighedspligt i § 16 e, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse.
- Således har kommunalbestyrelsesmedlemmet ikke pligt til at oplyse kommunalbestyrelsen om eksempelvis mødediæter, udgiftsgodtgørelser og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, som medlemmet har modtaget for udførelsen af andre hverv end medlemskab af kommunalbestyrelsens udvalg eller undervalg. Ligeledes har kommunalbestyrelsen ikke pligt til at offentliggøre disse beløb.

[Spørgsmål 2]

- Det er pligtmæssigt at modtage de vederlag, man som kommunalbestyrelsesmedlem har krav på som borgmester eller medlem af kommunalbestyrelsen eller et udvalg. Det er således efter lovgivningen ikke muligt at frasige sig sit vederlag som kommunalbestyrelsesmedlem eller borgmester. Dette følger af § 16, stk. 9, i lov om kommunernes styrelse og § 36 i vederlagsbekendtgørelsen.
- Der er efter de kommunale vederlagsregler ikke noget til hinder for, at et kommunalbestyrelsesmedlem, herunder en borgmester, vælger at frasige

sig sine vederlag for varetagelsen af bestyrelsesposter, som vedkommende er udpeget til af kommunalbestyrelsen. Der er tale om et anliggende mellem kommunalbestyrelsesmedlemmet/borgmesteren og det selskab, der udbetaler vederlaget. Om et selskab kan undlade at udbetale vederlaget, må afgøres efter selskabslovgivningen. Ministeriet har herved ikke taget stilling til de skattemæssige konsekvenser af en evt. frasigelse af vederlaget.

Med venlig hilsen
Christine Voigt Christjansen
Forvaltningsjura